

Kunsthhaus Graz

Dodatne informacije

Kunsthhaus Graz
Lendkai 1, 8020 Graz, Austria
www.museum-joanneum.at

kunsthhausgraz@museum-joanneum.at
Telefon +43-316/8017-9200

Berlinde De Bruyckere

Leibhaftig - Utjelovljen

Radovi Berlinde De Bruyckere konfrontiraju nas s duboko ljudskim osjećajima. *Utjelovljen* je naziv izložbe koja prostor Space01 pretvara u kontemplativno mjesto promjene i biomorfnom obliku toga prostora daje uzvišenost kojom pojačava osjećaje izazvane djelima Berlinde De Bruyckere. Travelator svojim podignutim zidovima presijeca Space01 na njegovoj najvišoj točki i razdvaja ga na dvije strane, čija dualnost puna suprotnosti uvjetuje svijet Berlinde De Bruyckere.

Berlinde De Bruyckere svojim djelima izaziva emocije, poljuljava sve ono što je bilo stabilno. Čini nam se da poznamo izvore iz kojih se umjetnica nadahnjuje, svjesno ili nesvjesno; oni su ponekad nedvojbeno obilježeni mitologijom, poviješću umjetnosti ili medijima i često su tako isprepleteni da njihovu višeznačnost ne možemo izraziti odgovarajućim riječima. Središnja tema umjetničina rada je suočavanje s konačnošću tijela, prikaz ljudske tjelesnosti u patnji. Ta se tjelesnost očituje i u iskustvu promatranja, u intuitivnom razumijevanju izazvanom bezuvjetnim suosjećanjem. Što je to što našem tijelu daje oblik i pokreće ga, kako izvana, tako i iznutra – od čega se sastojte tijelo, duh i odraz?

Les Deux, dva konjska tijela, beživotno leže položena na odar između metalnih šipki, djeluju izolirana jedno od drugoga, kao da su odložena. Promatrača dok kruži oko njih obuzima tjeskoba. Stvarna koža životinja čini njihovo umiranje neopisivo bliskim, njihova oštećenost upućuje na smrt koju su pretrpjeli, njihov položaj na red. De Bruyckere je u sklopu opsežnog istraživanja naišla na ratne slike poginulih vojnika i njihovih konja, koje je prepoznala kao vječnu opomenu i prikazala ih kao općevažeće simbole.

Dok ju je ispočetka fascinirao sâm konj, tijekom rada je on sve više postajao simbol ljudskih odnosa. I *my deer*, fragmentirano tijelo mlade srne, poigrava se sa suzvučjem riječi *my deer* (*moja srna*) i *my dear* (*moj dragi*) u engleskome. Pogled na beživotno tijelo izaziva nijemo razumijevanje, dojam se doslovce zavlači pod kožu.

Izmrcvareno tijelo bilo je i jest simbol mučeničke smrti. U seriji *Jelle Luiwaard*, u kojoj se muška tijela osakaćena, bezglava, izobličena i istovremeno nježna i suzdržana u jedanaest različitih pozicija ovijaju oko šipki, obrađeni su brutalni prizori izmrcvarenih ljudi iz rata u Iraku. Neizbježno se javlja pomisao na prizore razapinjanja. Umjesto kronoloških postaja prepoznaju se nježne slike pune poštovanja kao studije jezovitog, sveprisutnog ciklusa patnje.

The Wound je opsežna serija čiji je naziv inspiriran fotoalbumom iz 19. stoljeća iz Istanbula. Ciklus prikazuje žene u narodnoj nošnji koje rastvaraju svoju odjeću nad velikim ožiljkom na trbuhu. Riječ je o ožiljcima koji su nastali nakon carskog reza ili odstranjenja tumora. Tu su i hermafroditi s detaljnim snimkama njihovih genitalija, a ciklus tematizira i obrezivanje. Rad *Wound I* visi skriven u vlastitoj, vrlo zaštićenoj prostoriji i daje prostora brojnim asocijacijama: koitalni početak života, izloženost čovjeka vlastitoj spolnosti, potreba za zaštitom, vrlo ranjivi i temelj svakog postojanja.

Serija *Actaeon* naziv je za bavljenje Berlinde De Bruyckere temom iz antičke mitologije odnosno Ovidijevih Metamorfoza koja je vrlo česta u povijesti umjetnosti. Actaeon ili Akteon, posrnuli junak priče, promatra Dijanu i njezine nimfe dok se kupaju u šumi, što nju toliko razbjesni da ga na licu mjesta pretvori u jelena. Akteon pobjegne, ali ga slijede vlastiti lovački psi koji ga na koncu rastrgnu i požderu.

Dok je u većini velikih djela u povijesti umjetnosti događanje usredotočeno na prizor uplašene Dijane (iz perspektive voajerskog pogleda lovca na žene koje se kupaju), Berlinde De Bruyckere prikazuje ostatke zabranjenog zadovoljstva: rogove preobraženog muškarca.

Jelenje rogovlje puno je različitih značenja koja se međusobno dopunjuju. Jelenima je ono potrebno za imponiranje i borbu tijekom parenja. Lovcima služi kao trofej uspješnog lova. Krvavo, ranjeno i položeno u lanenu tkaninu, rogovlje je lišeno bilo kakvog muškog ponosa, ono postaje tek simbol nepotrebnog nasilja.

„Osoba koja leži“ omiljen je i vrlo star motiv u umjetnosti, većinom je to ženska osoba koja u udobnom položaju velikodušno nudi svoje čari. Berlinde De Bruyckere poigrava se tim nazivom (*Liggende*) i prikazuje potpuno drugačiji motiv iz povijesti kršćanske umjetnosti. Ona fragmentirano tijelo polaže na odar onako kako je Holbein 1521. godine drastično stvarno i u prirodnoj veličini naslikao Krista. Muško tijelo poput torza leži na plahti, bez glave njegova prolaznost nema lica, njegovo prozirno tijelo pokazuje tragove krvi koji upućuju na bol. Tijelo je sa svih strana okruženo rogovljem, otpalim simbolom muškog nagona za akcijom. Granje je simbol života čija se fragilnost odražava u prozirnomo vosku. Slika života na odru je stvarna, ona u svojoj senzibilnosti potresa i istovremeno predbacuje. Tko ima pravo uzrokovati patnju, tko ima pravo poigravati se životom. *Ali što je život?*, pitanje je koje se često postavlja tek u svjetlu suočavanja s mrtvim tijelom.

Skulpture Berlinde De Bruyckere stvaraju bliskost prema stvarnome pa sve do egzistencijalnoga ne samo svojim izlivenim, precizno oblikovanim detaljima, nego i time što su inscenirane na željeznim stolovima, starim drvenim klupama, odbačenim muzejskim vitrinama ili rabljenim starim tkaninama koje su sašivene vidljivim bodovima i djeluju poput rana koje su loše zacijelile. *Aanéén-genaaid* visi skrpan na previsokoj hoklici, iznemogao i iscrpljen, oslanja se na uvele ruke, duboko nagnuta tijela bez lica. Skulptura *Z.T.* također je napravljena od tekstilnih tjelesnih fragmenata, od ženskih dijelova nogu koji su prebačeni preko šipke, poput ovojnice koje više nikome ne trebaju. Tkanina, šavovi, prava krzna, ali i drveno postolje sadrže prošlo vrijeme, sugeriraju pohranjivanje doživljenog.

Berlinde De Bruyckere utjelovljenjem pretvara ideju o čovjeku u materijalni oblik koji nam pripovijeda o usamljenosti, ljubavi, ujedinjenju, krhkosti, fragmentarnosti ili elementarnoj povezanosti s *bespomoćnom izloženošću*.